

Innst. 334 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:73 S (2016–2017)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kirsti Bergstø, Heidi Greni og Stein Erik Lauvås om å få utarbeidet og lagt fram en egen stortingsmelding om sørsamisk språk, kultur og næring

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en egen stortingsmelding om styrking av sørsamisk språk, kultur og næring.»

Det sørsamiske området strekker seg fra Saltfjellet i nord til Engerdal i sør på norsk side. Sørsamene har nære forbindelser over riksgrensene.

Det er vanskelig å tallfeste hvor mange sørsamer som bor i området, men sørsamene er en «minoritet i minoriteten», og den sørsamiske kulturen er dermed særlig utsatt. Ifølge Unescos oversikt er sørsamisk «alvorlig truet».

Det gis i dokumentet en omtale av situasjonen og særlige utfordringer når det gjelder sørsamisk språk, næring og kultur.

Det pekes i dokumentet på at arbeidet for å bevare og styrke sørsamisk kultur trenger en helhetlig tilnærming og en sterk, forpliktende strategi.

Forslagsstillerne viser til at sektorprinsippansvaret praktiseres i Norge, og at man har sett at det ofte medfører at de sørsamiske interessene ikke blir godt nok ivarettatt gjennom disse prosessene. Det er derfor behov for å finne nye måter å sikre helhetlig ansvar

fra statens side på for å ivareta og finansiere samepolitikken og i særlig grad de tiltakene som må til for å ivareta sørsamisk språk, kultur og næring.

Forslagsstillerne mener situasjonen for sørsamene tilsier at det bør legges fram en egen stortingsmelding om situasjonen for sørsamisk kultur, språk og næringsliv, med konkrete tiltak for oppfølging. Meldingen må utarbeides i samarbeid med Sametinget. Blant de forslagene som bør vurderes konkret, vil forlagsstillerne særlig peke på:

- Sikre rekruttering av samiske lærere og nok samiske læremidler av tilfredsstillende kvalitet
- Styrke rammevilkårene for de samiske museene, slik at man kan iverksette tilbakeføringen av samiske kulturgjenstander til de samiske museene (Bååstede-prosjektet)
- Kompensere kommunene for sine merutgifter til samisk språk og øke tilskuddssatsene som kommunene får for opplæring i samisk
- Bidra til nødvendig kapasitet og kvalitet ved Nord universitet for å sikre langsiktighet i deres arbeid med sørsamisk og lulesamisk språk.

Det vises til dokumentet for en nærmere beskrivelse av forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 7. april 2017 til Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 5. mai 2017.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Stine Renate Håheim, Stein Erik Lauvås, Helga Pedersen, og Eirin Sund, fra Høyre, Frode Helgerud, Frank J. Jenssen, Bjørn Lødemel og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Peter N. Myhre og lederen Helge André Njåstad, fra Kristelig Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, fra Senterpartiet, Heidi Greni, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, viser til representantforslag Dokument 8:73 S (2016–2017), der stortingsrepresentantene Andersen, Bergstø, Greni og Lauvås tar opp situasjonen for den sørsamiske minoriteten. Konkret foreslår representantene at Stortinget ber regjeringen legge frem en egen stortingsmelding om styrking av sørsamisk språk, kultur og næring.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at det er viktig å ta vare på den sørsamiske kulturen. Komiteen ser også at denne har særlige utfordringer i og med at sørsamene er en «minoritet i minoriteten». Komiteen er videre enig med forslagsstillerne i at det er en nær sammenheng mellom språk, kultur og tradisjonell næringsutøvelse. Språket er en bærebjelke for enhver kultur, så også den sørsamiske.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at forslagsstillerne poengterer at sektorprinsippet, som fører til at flere departement har delansvar for samepolitikken, har vist seg å føre til at helheten i statens føringer for denne blir svekket. Disse medlemmer er enige i dette og viser til at det i budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ble avtalt at regjeringen skulle komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2017 med en vurdering av eventuell endret budsjetteringsmodell for Sametinget (anmodningsvedtak nr. 108, pkt. 42). Disse medlemmer har merket seg at regjeringen og Sametinget har konsultert om en eventuell endret budsjettmodell uten å komme til enighet. Disse medlemmer har videre merket seg regjeringens vurderinger av saken, som er lagt fram i forslaget til revidert budsjett, blant annet når det gjelder fagdepartementenes sektoransvar og behovet for samordnede og helhetlige politiske prioriteringer. Disse medlemmer har notert seg at Sametinget har presentert sine egne vurderinger av saken, og at departementet legger opp til videre konsultasjoner om problemstillingen. Disse medlemmer vil peke på at disse hensynene er relevante også når det gjelder arbeid for sørsamisk språk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at forslagsstillerne poengterer at sektorprinsippet, som fører til at flere departement har delansvar for samepolitikken, har vist seg å føre til at helheten i statens føringer for denne blir svekket. Flertallet er enig i dette, og viser til at det i budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre fremkommer at regjeringen skal komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2017 med en vurdering av eventuell endret budsjetteringsmodell for Sametinget. Flertallet påpeker at dette er relevant også i denne sammenhengen.

Komiteen viser til vedlagte svarbrev fra statsråd Jan Tore Sanner, datert 5. mai 2017. I svarbrevet påpeker statsråden at høringsfristen for NOU 2016:18 «Hjertespråket» gikk ut 15. mars. «Hjertespråket» er rapporten fra et utvalg regjeringen i samarbeid med Sametinget nedsatte i 2014. De la frem sin innstilling høsten 2016. Komiteen viser til at statsråden i svarbrevet gjør rede for at man etter høringen er i gang med prosessen for videre oppfølging, og at det er for tidlig å ta stilling til i hvilken form det vil være hensiktsmessig å legge saken frem for Stortinget. Statsråden anfører videre at det heller ikke er klart at det vil være naturlig at situasjonen for sørsamisk språk skilles ut som egen sak til Stortinget. Komiteen har forståelse for dette. Komiteen er enig i at det er riktig at regjeringen kontakter Sametinget for å få deres vurdering av saken, og ser at en slik henvendelse først er hensiktsmessig når regjeringen har fått arbeidet noe med oppfølgingen av utvalgsinnstillingen.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i oppfølgingen av NOU 2016:18 Hjertespråket om å ha en særlig oppmerksomhet rettet mot sørsamisk språk og sammenhengene mellom språk, kultur og næring, og komme tilbake til Stortinget på en egnet måte med konkrete forslag til oppfølging av dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til forslaget og til at behovet for å følge opp NOU 2016:18 Hjertespråket der understrekes. Det medfører at en må styrke alle de utsatte språkgruppene, også de i nordsamiske områdene. Det er naturlig at NOU-en følges opp som en helhet.

Disse medlemmer mener det i tillegg er behov for en egen stortingsmelding om sørsamisk næ-

ring, kultur og språk, og at den delen som omhandler språk, selvsagt kan løses i en egen sak knyttet til oppfølgingen av NOU 2016:18 Hjertespråket.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en oppfølging av NOU 2016:18 'Hjertespråket' så raskt som mulig.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en egen stortingsmelding om sørsamisk språk, kultur og næring.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram en oppfølging av NOU 2016:18 «Hjertespråket» så raskt som mulig.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge fram en egen stortingsmelding om sørsamisk språk, kultur og næring.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen i oppfølgingen av NOU 2016:18 Hjertespråket om å ha en særlig oppmerksomhet rettet mot sørsamisk språk og sammenhengene mellom språk, kultur og næring, og komme tilbake til Stortinget på en egnet måte med konkrete forslag til oppfølging av dette.

II

Dokument 8:73 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kirsti Bergstø, Heidi Greni og Stein Erik Lauvås om å få utarbeidet og lagt fram en egen stortingsmelding om sørsamisk språk, kultur og næring – vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 30. mai 2017

Helge André Njåstad

leder

Geir Sigbjørn Toskedal

ordfører

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Stortinget
0026

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1954-2

5. mai 2017

Dokument 8:73 S (2016-2017) - Representantforslag fra stortingsrepresentantene Andersen, Bergstø, Greni og Lauvås om å få utarbeidet og lagt fram en egen stortingsmelding om sørsamisk språk, kultur og næring

Jeg viser til brev av 7. april 2017 vedrørende ovennevnte.

Det sørsamiske språket er en viktig bærer av sørsamisk kultur. Språket er i en kritisk situasjon. Det er derfor behov for en spesiell og målrettet innsats for å sikre sørsamisk språk for fremtiden. Innsatsen vil bygge på det sørsamiske samfunnets særskilte behov.

Den samiske språkundersøkelsen fra 2012 viste at det i dag er flere unge som bruker sørsamisk språk enn i foreldre- og besteforeldregenerasjonen. Dette er en positiv utvikling vi må bygge videre på.

For å styrke arbeidet med de samiske språkene satte regjeringen, i samråd med Sametinget, ned et eget offentlig samisk språkutvalg i 2014. Utvalget avleverte sin rapport høsten 2016 – NOU 2016:18 Hjertespråket. Språkutvalget har blant annet forslag til hvordan staten, kommunene og Sametinget kan imøtekomme særskilte behov i det sørsamiske språksamfunnet.

NOU 2016:18 Hjertespråket har vært på høring med frist 15. mars 2017. Regjeringen vil følge opp språkutvalgets rapport i samarbeid med Sametinget. Vi er nå i begynnelsen av prosessen for oppfølging av rapporten. Det er derfor for tidlig å ta stilling til i hvilken form det vil være hensiktsmessig å legge saken frem for Stortinget. Det er heller ikke klart at det vil være naturlig at situasjonen før sørsamisk språk skilles ut som en egen sak.

Før departementet eventuelt tar en beslutning om å utarbeide en egen melding til Stortinget om sørsamisk språk, vil det være naturlig og riktig å kontakte Sametinget, for å få Sametingets vurdering av saken. Siden det etter min vurdering er for tidlig å ta stilling til hvordan NOUen om samisk språk skal følges opp, og hvordan saken eventuelt bør legges fram for Stortinget, er det også for tidlig i prosessen å be om Sametingets vurdering av spørsmålet.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Tore Sanner', with a stylized flourish at the end.

Jan Tore Sanner

